

Ilmarekordite sadu

Nils Niitra, reporter

Nüüd tuleb rekordeid nagu varrukast, sest kõne all on ilm. Klimatoloog Ain Kallis annab selle kohta ammendava ülevaate.

Kallis ütleb, et kõige karmim pakane ehk –43,5 kraadi mõõdeti 1940. aasta 17. jaanuaril Jõgeval. Ilm oli sedavõrd hukas, et Petseri jaamas külmus ära vagunitäis riigiviina! Linnud kukkusid lennult alla. Aasta hiljem ehk 1941. aasta jaanuari algul mõõdeti Võrus terake vähem ehk 43,4 miinuskraadi.

Palavaim ilm oli 35,6 kraadi ja see mõõdeti 1992. aasta 11. augustil samuti Võrus. Vaid 0,2 kraadi võrra jäi alla 2010. aasta 7. augustil Narva-Jõesuus saadud temperatuur. Küll aga oli 2010. aasta suvi kuumim alates 1866. aastast, mil Eestis on temperatuure katkematult vaadeldud. Siis oli suve keskmine temperatuur Eestis 18,1 kraadi. Juulis oli Tartus tervelt 26 päeva temperatuur üle 25 kraadi, sellest 12 päeva üle 30 kraadi.

Meie kõige soojem aasta oli alles ülemöödunud ehk 2015. aasta, kui Tartu-Tõravere ilmajaamas arvatati aasta keskmiseks õhutemperatuuriks 7,4 kraadi.

Kõige tugevam tuulepuhang ehk 48 meetrit sekundis mõõdeti 1969. aasta 2. novembril Ruhnus. Tugevaim kümne minuti jooksul mõõdetud keskmine tuul puhus aga 34 meetrit sekundis 1967. aasta oktoobris ja 1970. aasta septembris Kihnus ning 1969. aasta novembris Vilsandil. Üle 33 meetri sekundis puhuv tuul on juba orkaani tugevusega.

Terviklikuks sajandi tormiks saab Kallise sõnul nimetada 1967. aasta 6.–7. augustil möllanud tormi, mil puhangud ületasid kahel päeval 35 meetrit sekundis ja mille tulemuseks olid tohutud metsakahjud. «Ise juhtusin samal ajal sõitma rongiga Narva poole,» meenutab Kallis. «Mäletan, kuidas murdunud puude ladvad Aegviidu kandis vaguneid kriipisid!»

Kõige paksem lumikate ehk 104 sentimeetrit mõõdeti 1924. aasta veebruaris Tallinnas. Kõige kauem ehk 186 päeva on lumikate olnud maas Järvamaal Nõmmkülas. Lumi tuli maha 1921. aasta 25. oktoobril ja sulas järgmise aasta 29. aprilliks.

Enim sademeid ehk 148 millimeetrit ööpäevaga tuli 1972. aasta 4. juulil maha Saaremaal Metskülas – see on ligi kaks kuunormi. Vihmaseim kuu oli 1987. aasta augustis, siis Haanjas sadas 351 millimeetrit, sellal kui kõige kuivem oli 2002. aasta august, kui Valgamaal ei sabistanud tilkagi vett.